

UCHWAŁA NR LII/405/22
RADY GMINY IZABELIN
z dnia 22 lutego 2022r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie z wykonania zadań w roku 2021

Na podstawie art. 18 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.¹) oraz art.110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.²), uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie z wykonania zadań w 2021 roku w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Izabelin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY IZABELIN

Joanna Białas

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 2021 r . poz.1834.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone Dz. U. z 2021 r. poz. 1296, poz. 1981 i poz. 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i poz. 66.

SPRAWOZDANIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W IZABELINIE Z WYKONANIA ZADAŃ ZA 2021 r.

GOPS w Izabelinie w 2021 roku wykonywał zadania własne gminy oraz zadania zlecone wynikające, m. in. z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o świadczeniach wychowawczych tzw. „Rodzina 500+”, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz z innych ustaw i rozporządzeń.

Ponadto realizowaliśmy rządowe i gminne programy, takie jak „Posiłek w szkole i w domu”, „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”, „Karta Rodziny 3+”, Program Ministerstwa Rodziny i Polityki społecznej „Wspieraj Seniora”, Program usług teleopiekuńczych dla mieszkańców gminy Izabelin powyżej 60 + roku życia” oraz Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”- edycja 2021 Ze wszystkich swoich działań i wydatków GOPS systematycznie przekazuje sprawozdania do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego (resortowe, jednorazowe, kwartalne, półroczne, roczne itp.).

Kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze **świadczeń pomocy społecznej** w roku 2021 wynosiło 701,- zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528,- zł dla osoby w rodzinie (obecnie od 1 stycznia 2022r. 776,- zł dla osoby samotnie gospodarującej i 600,- dla osoby w rodzinie)

Kryteria dochodowe uprawniające do ubiegania się o **świadczenia rodzinne** wynosiły w 2021 r. odpowiednio: 674 zł na osobę w rodzinie i 764 zł na osobę, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne. Kryterium do tzw. „becikowego” wynosi 1 922 zł na osobę w rodzinie a do specjalnego zasiłku opiekuńczego 764 zł. Co roku od 1 listopada (nowy okres zasiłkowy) podwyższane są kwoty świadczeń rodzinnych – zasiłku rodzinnego i dodatków do niego. Wprowadzone w 2016 r. świadczenie rodzicielskie (tzw. „kosiniakowe”) w kwocie 1000 zł miesięcznie, przysługuje bez względu na dochody przez okres od 52 do 71 tygodni, w zależności od liczby urodzonych dzieci. Świadczenie rodzicielskie stanowi pomoc materialną dla rodziców bezrobotnych, wykonujących prace na podstawie umów o dzieło, będących studentami bądź rolnikami. Chodzi zatem o osoby, które urodziły dziecko, ale nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego.

Aby otrzymać świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego dochód nie mógł przekroczyć kwoty 900 zł na osobę w rodzinie.

Wszystkie kwoty kryteriów są kwotami netto.

Zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne wypłacane są bez względu na dochody. Zasiłek pielęgnacyjny w 2021r. wynosił 215,84 zł. Świadczenie pielęgnacyjne, dla osób rezygnujących z zatrudnienia ze względu na konieczność opieki nad dzieckiem

niepełnosprawnym, jest corocznie waloryzowane i w 2021 r. wynosiło 1 971zł. W 2022 r. będzie to kwota 2 119 zł.

Zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, rodzinie przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł. W roku 2021 wypłaciliśmy 2 takie świadczenia.

Świadczenie wychowawcze „500+” przysługuje na wszystkie dzieci do 18. roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. W 2021 r. wypłaciliśmy świadczenia dla 2003 dzieci.

WYKONANIE ZADAŃ W ROKU 2021

Plan w dziale 852 - pomoc społeczna na 2021r. wynosił po zmianach 2 450 544 zł.

Wykorzystaliśmy ogółem 2 193 236 zł, co stanowi 89,49% planu.

Plan w dziale 855 rodzina na 2021r. wynosił po zmianach 13 609 245 zł.

Wykorzystaliśmy ogółem 13 598 723 zł., co stanowi 99,2% planu.

Plan w dziale 853 – Fundusz pracy na 2021r. wynosił 2 000 zł i na realizację wykorzystano 2 000 zł.

Plan w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (Stypendium szkolne) na 2021r. wynosił 4 877 zł i na realizację wykorzystano 2 013 zł

Wykorzystaliśmy ogółem 15 795 972 zł. (w tym zadania zlecone 13 482 181 zł., co stanowi 85,35%.

ZADANIA ZLECONE

- 1. zadania z zakresu pomocy społecznej**
- 2. wypłacanie świadczeń rodzinnych**
- 3. wypłacanie świadczeń rodzicielskich**
- 4. wypłacanie świadczeń opiekuńczych**
- 5. wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego**
- 6. wypłacanie świadczeń z ustawy „Za życiem”**
- 7. postępowanie z dłużnikami alimentacyjnymi**
- 8. opłacanie składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od świadczeń.**
- 9. realizacja Kart Dużej Rodziny (ogólnopolskiej)**
- 10. wypłacanie świadczeń wychowawczych Rodzina 500+**

Ad. 1 Zadania zlecone z pomocy społecznej to: specjalistyczne usługi opiekuńcze, wypłacanie zasiłków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, pomoc dla cudzoziemców, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany lub są ofiarami handlu ludźmi, wypłacanie przyznanego przez sąd wynagrodzenia dla opiekunów prawnych, wydawanie decyzji wójta potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. W 2021 r. pracownicy GOPS w Izabelinie przeprowadzili 21 wywiadów środowiskowych dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ad. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 Na zadania zlecone z zakresu świadczeń rodzinnych, rodzicielskich, opiekuńczych i funduszu alimentacyjnego, na realizację Karty Dużej Rodziny a także składki emerytalno-rentowe i zdrowotne od tych świadczeń otrzymaliśmy w 2021 r. z budżetu państwa kwotę 2 097 914 zł. Środki te wykorzystaliśmy prawie w 100% (2 095 601,09 zł.), w tym:

ad 2. na świadczenia rodzinne i opiekuńcze wykorzystaliśmy kwotę 1 477 534,38 zł

- ad 3. na świadczenia rodzicielskie wykorzystaliśmy kwotę 173 213,40 zł
- ad 4. na świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego 178 542,72 zł
- ad 5. na świadczenia z ustawy „Za życiem” 8 000 zł
- ad 6. na składki na ubezpieczenia społeczne od wypłaconych świadczeń 177 928,64 zł
- ad 7. na składki na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń 22 600,17 zł
- ad 8. na realizację Karty Dużej Rodziny 450,33 zł
- ad 9. na obsługę świadczeń 57 331, zł

Na obsługę świadczeń rodzinnych otrzymujemy 3% kwoty wypłaconych zasiłków, ale są to środki niewystarczające aby pokryć ponoszone koszty, dlatego wynagrodzenia pracowników realizujących powyższe zadania finansowane są głównie ze środków własnych gminy.

Świadczenia rodzinne jakie wypłaciliśmy w 2021 roku to:

1. zasiłki rodzinne dla 98 rodzin na 146 dzieci (kwota 155 710 zł)
2. dodatki z tytułu korzystania z urlopu wychowawczego dla 10 matek (kwota 28 273 zł)
3. dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 5 (kwota 5 000 zł)
4. dodatki z tytułu samotnego wychowywania na 12 dzieci (kwota 20 265 zł)
5. dodatki dla dziecka niepełnosprawnego dla 10 dzieci (kwota 11 773 zł)
6. dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla 72 dzieci (kwota 7 291 zł)
7. dodatki na dojazdy do szkoły ponadgimnazjalnej dla 24 dzieci (kwota 11 949 zł)
8. dodatki z tytułu wielodzietności dla 20 dzieci (kwota 17 423 zł)
9. zasiłki z tytułu urodzenia dziecka tzw. „becikowe” dla 24 dzieci (kwota 24 000 zł)
10. świadczenie rodzicielskie dla 24 osób (kwota 173 213 zł)

Świadczenia opiekuńcze wypłacone w 2021 roku:

1. zasiłki pielęgnacyjne dla 179 osób, w tym 51 dzieci - kwota 381 389 zł
2. świadczenia pielęgnacyjne dla osób rezygnujących z pracy, ze względu na konieczność opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym wypłacano dla 37 osób - kwota 800 312 zł
3. składki na ubezpieczenia społeczne od świadczeń pielęgnacyjnych opłacane były dla 31 osób – kwota 177 929 zł
4. składki na ubezpieczenia zdrowotne od świadczeń pielęgnacyjnych opłacano dla 13 osób – kwota 22 600 zł
5. specjalny zasiłek opiekuńczy otrzymywały 3 osoby – kwota 18 412 zł

Jednorazowe świadczenie z ustawy „Za życiem”

- W 2021 r. wypłacono 2 świadczenia – kwota 8 000 zł

Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w 2021 roku:

1. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacaliśmy dla 23 rodzin na 33 dzieci – kwota wypłaconych świadczeń to 178 542 zł.
2. Prowadziliśmy postępowania wobec 60 dłużników alimentacyjnych
3. Przekazaliśmy komornikom informacje z 9 wywiadów przeprowadzonych z dłużnikami alimentacyjnymi
4. Wysłaliśmy 4 wnioski do sądu o ściganie dłużników alimentacyjnych
5. Wysłaliśmy 1 wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika
6. W 3 przypadku wystąpiliśmy do Urzędu Pracy o aktywizację zawodową dłużnika
7. W 2021 r. zgłosiliśmy do wszystkich Biur Informacji Gospodarczej 60 dłużników, którzy nie spłacają swoich zobowiązań alimentacyjnych.
8. Od dłużników alimentacyjnych w 2021 r. odzyskano z tytułu wypłaconych świadczeń kwotę 56 236,10 zł z czego 11 644,18 zł stanowi dochód gminy.

Ad. 10 Świadczenie wychowawcze 500+ w 2021r.

Okres zasiłkowy w świadczeniu wychowawczym 500+ rozpoczął się w czerwcu 2021 r. i trwa do maja 2022r. W 2021 r. wypłaciliśmy świadczenia dla 2003 dzieci na kwotę 11 289 428 ,90 zł.

Na obsługę świadczeń wychowawczych otrzymaliśmy 0,85% kwoty otrzymanej dotacji na wypłatę świadczeń.

Ze świadczeń nienależnie pobranych w 2021 r. oraz w latach poprzednich odzyskaliśmy kwoty: 11 094,78 zł. ze świadczeń rodzinnych, 1 947 zł. z funduszu alimentacyjnego oraz 12 500 zł ze świadczeń wychowawczych.

ZADANIA WŁASNE

W 2021 r. właściwie wszystkie realizowane przez GOPS zadania z zakresu pomocy społecznej były zadaniami własnymi gminy częściowo tylko dotowanymi z budżetu państwa. Większość tych zadań są to zadania obligatoryjne.

Oprócz pomocy społecznej realizujemy zadania własne z zakresu:

1. ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Jest to odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz zatrudnienie asystenta rodziny.
2. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i procedury Niebieskich Kart.
3. wspierania rodzin wielodzietnych (gminna Karta Rodziny 3+)

W 2021 r. plan na realizację zadań własnych wynosił po zmianach 2 587 121,13 zł. W tym kwota 408 868,13 zł. to dotacje na zadania własne, uzyskane z budżetu państwa (150 744 zł. na zasiłki stałe, 28 088 zł. na zasiłki okresowe, 12 555 zł. składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych, 55 984 zł. na program „posiłek w szkole i w domu”, 73 338 zł. na utrzymanie ośrodka, 2 000 zł. na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny, 719,13 zł. na program „Wspieraj Seniora” oraz 85 440 zł. na Dzienny Dom Senior+).

Ogółem na realizację zadań własnych w 2021r. wykorzystaliśmy kwotę 2 313 791,57 zł. czyli 89,61% planu.

Kwota niewydatkowanych środków z budżetu gminy związana jest przede wszystkim z pozyskaniem środków zewnętrznych - dotacji na zadania własne.

ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Świadczenia społeczne, pomoc w naturze oraz w postaci pracy socjalnej i poradnictwa udzielone w zakresie zadań własnych w 2021 roku:

1. Zasiłki stałe otrzymywało 25 osób – kwota 148 826,24 zł.
2. Składki na ubezpieczenia zdrowotne od zasiłków stałych dla 25 osób – kwota 13 555 zł.
3. Zasiłki okresowe otrzymywało 20 rodzin – kwota 28 508 zł.
4. Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej ponoszono za 9 osób. Kwota wydana na ten cel wyniosła 219 153,84 zł.
5. Zasiłki celowe i pomoc w naturze otrzymały 74 rodziny. Wydana kwota to 53 893,06 zł. w tym 25 594 zł. na zasiłki celowe specjalne (przy przekroczonym kryterium dochodowym). Cele przyznania zasiłków to między innymi żywność, odzież, zakup opału

ekologicznego z dowozem do domu, opłata świadczeń, czynsz, leki i leczenie, materiały budowlane, remont, koszty przyłączy, zakup niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego, bilety, środki higieniczne, zdarzenia losowe (pożar) itp.

6. 90 osób skorzystało z pomocy w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, w tym:

obiady w szkołach oraz w przedszkolach opłacaliśmy dla 15 dzieci, bezpłatne posiłki otrzymywało także 18 osób dorosłych (głównie samotnych, niepełnosprawnych lub chorych). Wszystkim osobom ze względu na Covid 19 posiłki dostarczano do domów. 57 osób otrzymało zasiłek celowy na zakup żywności – kwota 26 800 zł.

Paczki żywnościowe, świąteczne otrzymało 29 dzieci z rodzin będących pod opieką GOPS oraz 27 osób dorosłych (samotnych, niepełnosprawnych).

W związku z przekroczonym kryterium do programu rządowego (dochody powyżej 150% kryterium z ustawy o pomocy społecznej) 8 osób dorosłych oraz 2 dzieci otrzymywało paczki poza programem „Posiłek w szkole i w domu”. Paczki te były w całości finansowane ze środków własnych gminy. Ponadto ze środków własnych gminy jest realizowana tradycyjna Akcja Pani Wójt D. Zmarzlak – świąteczne odwiedziny osób samotnych niepełnosprawnych i seniorów. Akcja jest realizowana od początku kadencji Pani Wójt, która systematycznie co roku odwiedza w/w mieszkańców osobiście w okresie przed świątecznym i wręcza symboliczne paczki żywnościowe.

Ogółem na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2021 r. wydaliśmy kwotę 98 502,39 zł., w tym 55 984 zł. z dotacji z budżetu państwa, a na żywienie poza programem „Posiłek w szkole i w domu” kwotę 18 725 zł. (były to środki gminne).

7. Program usług teleopiekuńczych

W roku 2021 z wsparcia w formie skorzystało 18 mieszkańców wieku 60+ całkowity koszt opłaty abonamentowej ze środków własnych wyniósł 7 675,20 zł

8. **Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”** edycja 2021 – realizowany w roku 2021 pilotażowo. W/w program jest adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Program objął swoim zasięgiem 9 rodzin z naszej gminy. Koszt zadania to kwota 80 256,55 zł były to środki z Funduszu Solidarnościowego - państwowego funduszu celowego, które w całości pokrywały koszty realizacji programu.

Ponadto w roku 2021:

1. Od 16 grudnia 2019 roku na terenie naszej gminy funkcjonuje Dzienny Dom Senior+. Dzienny Dom Senior+ zapewnia pobyt od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00. Docelowo jest w stanie przyjąć 20 beneficjentów. Rok 2021 był trudnym okresem z uwagi na pandemię. Działalność placówki była zawieszona decyzją Wojewody od 1 stycznia 2021 r. do 18 lutego 2021r. W okresach zawieszenia działalności DDS+ pracownicy placówki systematycznie pozostawali w kontakcie z uczestnikami, systematycznie przygotowywali i dostarczali materiały dla uczestników, dowożone były gorące posiłki do miejsca zamieszkania naszych seniorów. W okresie zawieszenia działalności pracownicy DDS+ obsługiwali gminny telefon interwencyjny, udzielali wsparcia mieszkańcom wspólnie z wolontariuszami. Realizowali zadania wynikające z Programu „Wspieraj Seniora”. W załączeniu sprawozdanie opisowe z działalności DDS+.
2. Prowadzone było bezpłatne poradnictwo prawne dla mieszkańców gminy, będących w trudnej sytuacji finansowej (dyżury prawnika co 2 tygodnie), bezpłatne poradnictwo

psychologiczne (dyżury raz w miesiącu), oraz grupa wsparcia dla osób współzależniowych (dwa razy w miesiącu) z tej formy wsparcia skorzystało 310 rodzin – koszt tej działalności w 2021r. to kwota 20 116,81 zł.

Rodziny w których istnieje podejrzenie, że otrzymane środki mogą być zmarnotrawione lub wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem otrzymują pomoc w postaci rzeczowej (leki, opał ekologiczny, materiały budowlane, posiłki itp.) lub przyznane świadczenie zostaje przekazane do sklepu, gdzie otrzymują za nie niezbędną żywność i środki higieniczne.

GOPS otrzymał w 2021 roku 59 300 zł. dotacji na dofinansowanie kosztów utrzymania ośrodka oraz 14 038 zł. na dodatki dla pracowników socjalnych za pracę w terenie. Otrzymane środki wykorzystaliśmy w 100%. Zgodnie z ustawą utrzymanie ośrodka i obsługa świadczeń z zakresu pomocy społecznej jest zadaniem własnym gminy.

Na utrzymanie ośrodka, energię, gaz, telefony, usługi, konserwacje i naprawy, zakupy, ubezpieczenia, badania lekarskie, licencje i programy komputerowe, nadzór nad programami, zakupy inwestycyjne, obsługę świadczeń, opłaty pocztowe i bankowe, materiały i wyposażenie, szkolenia, ryczałty samochodowe, płace i pochodne itp. wykorzystaliśmy w 2021 roku kwotę 1 138 593 zł. z budżetu gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmował się ponadto szeroko rozumianą pracą socjalną, poradnictwem, interwencjami a także mediacjami i negocjacjami rodzinnymi i sąsiedzkimi. Pomagamy i wspieramy rodziny w każdej trudnej sytuacji życiowej, pomagamy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach, w uzyskaniu orzeczeń o niepełnosprawności, załatwieniu renty czy emerytury, załatwieniu sprzętu rehabilitacyjnego, należnych świadczeń, alimentów, postanowień sądu, pomagamy wypełniać dokumenty, pisać podania, wnioski do sądu, wypełniać PIT-y itp. Kierujemy do właściwych instytucji, pomagamy znaleźć zatrudnienie a także rozwiązywać trudne sprawy urzędowe, rodzinne czy sąsiedzkie. Występujemy również do sądu o wgląd w funkcjonowanie rodziny, gdy niepokoi nas sytuacja dzieci. Pracujemy z rodzinami dotkniętymi przemocą w ramach Niebieskiej Karty i Zespołu Interdyscyplinarnego. Realizując swoje zadania współpracujemy z szeregiem instytucji, między innymi z urzędem gminy, ze szkołami, pedagogami szkolnymi, z prokuraturą, sądem, kuratorami sądowymi i społecznymi, komornikami, ze służbą zdrowia, policją, kościołami, stowarzyszeniami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, oraz innymi ośrodkami i instytucjami działającymi w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej i niosącymi pomoc potrzebującym.

W sumie w 2021 roku pomocą w postaci różnego rodzaju świadczeń pieniężnych i rzeczowych z pomocy społecznej objęto w gminie 200 osób w 160 rodzinach. Przeprowadzono 405 wywiadów środowiskowych z zakresu pomocy społecznej oraz innych zleconych przez Urząd Gminy dot. zwolnień lub rozłożenia na raty zaległości z różnych tytułów.

310 rodziny skorzystały z pomocy w postaci bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego).

W 2021 roku przeprowadziliśmy 500 postępowań zakończonych decyzją administracyjną z pomocy społecznej, 41 decyzji z funduszu alimentacyjnego, 234 decyzji ze świadczeń rodzinnych (razem 804 decyzji). Świadczenie wychowawcze 500+ wypłacane było na wniosek rodzica, ale nie było wymagane wydawanie w tych sprawach decyzji. Zgodnie z zapisami w aktach prawnych, wnioskodawcy otrzymywali informację o przyznaniu świadczenia na adres mailowy podany we wniosku.

Każda decyzja z pomocy społecznej poprzedzona jest wizytą w terenie, przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, wywiadów u osób zobowiązanych do alimentacji, zebraniem dokumentacji, czasem kontaktami z innymi instytucjami itp.

Przyczyny, określone w ustawie o pomocy społecznej, dla których udziela się świadczeń i które powodują trudną sytuację życiową rodzin to między innymi: ubóstwo (dochody poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie), bezdomność, sieroctwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania, ochrona macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, rodziny niepełne, rodziny wielodzietne, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego lub placówki opiekuńczo wychowawczej, przemoc w rodzinie, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe itp.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z ustawą o pomocy społecznej prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom przy spełnieniu jednocześnie dwóch warunków, a więc dochodach nieprzekraczających kryterium oraz zaistnieniu jednej z wyżej wymienionych przesłanek. Najczęściej w rodzinach występuje nie jedna a kilka powyższych problemów jednocześnie.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemocą w rodzinie zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Izabelinie. W skład Zespołu wchodzi, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przedstawiciele GOPS, PCPR, policji, sądu, prokuratury, oświaty, służby zdrowia, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowej. Zadaniem Zespołu jest współpraca wszystkich tych instytucji w celu przeciwdziałania przemocy domowej oraz niesienia pomocy osobom nią dotkniętym a także integrowanie i koordynowanie działań odpowiednich instytucji i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy. Zgodnie z w/w ustawą, obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Działania Zespołu określone są w „Gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” na lata 2018-2023, przyjętym Uchwałą Nr XLI/380/18 przez Radę Gminy Izabelin z dnia 15 października 2018 r.

W roku 2021 Zespół w ramach swojej działalności zajmował się sprawami rodzin obciążonych problemem przemocy, problemem zaniedbywania dzieci, kryzysów i konfliktów rodzinnych. Praca z konkretnymi rodzinami (zarówno ofiarami jak i sprawcami) odbywała się w powoływanych w tym celu grupach roboczych. Co kwartał przekazujemy do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego sprawozdania z realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

W roku 2021:

- Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 4 razy.
- Założono 10 Niebieskich Kart (policja - 10) i prowadzono w ramach tych Kart pracę z rodzinami – ofiarami i sprawcami przemocy.

W przypadku 10 kart, były to nowe rodziny, dla których wszczęto procedury po raz pierwszy a w przypadku trzech pozostałych były to kolejne NK założone w toku trwania tej samej procedury.

- Kontynuowano również pracę z 7 rodzinami w ramach Niebieskich Kart założonych w latach poprzednich.
- Z rodzinami, w których występowała przemoc, prowadzono pracę socjalną, a jeśli były takie potrzeby udzielano pomocy finansowej, rzeczowej lub w formie poradnictwa (prawnego, psychologicznego, rodzinnego), skierowania do grupy wsparcia czy mediacji. Kierowano również do placówek specjalistycznych zajmujących się terapią lub leczeniem uzależnień.
- W 2021 r. powołano 10 nowych grup roboczych do pracy z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinach, w których wdrożona została procedura Niebieskich Kart. Z pozostałymi rodzinami praca kontynuowana była w ramach wcześniej powołanych grup roboczych. Ogółem w 2021 r. odbyło się 30 spotkań grup roboczych.
- W 2021 r.. W sprawie 1 rodziny wystąpiliśmy do sądu o wgląd w sytuację dzieci i rodziny.
- Zakończono 16 procedur Niebieskiej Karty, w tym 12 ze względu na zakończenie przemocy i 4 ze względu na brak zasadności podejmowanych działań. Nadal jednak sytuacja w tych rodzinach jest monitorowana przez pracowników socjalnych.
- 2 razy w miesiącu prowadzona jest grupa wsparcia dla osób współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą. Korzysta z niej stale około 3- 6 osób.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązki, związane z zapewnieniem wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowaniem pomocy dla dzieci pozbawionych opieki rodziców. Część zadań zapisanych w tej ustawie nasza gmina realizowała znacznie wcześniej niż została do tego zobligowana ustawą, ponieważ od dawna prowadzimy poradnictwo prawne i psychologiczne, mamy grupę wsparcia dla osób współuzależnionych współpracujemy z pedagogami szkolnymi wychowawcami świetlic szkolnych oraz ogniska środowiskowego.

Do zadań gminy wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej należy między innymi zatrudnienie asystenta rodziny, a także współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Gmina ponosi koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu, 30% w drugim roku oraz 50% w trzecim roku i latach kolejnych pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2021 roku 3 dzieci z naszej gminy przebywało w pieczy zastępczej, umieszczonych tam na nowych zasadach, (2 w placówce opiekuńczo-wychowawczej i 1 w spokrewnionych rodzinach zastępczych).

Koszt pobytu 3 dzieci w pieczy zastępczej, poniesiony przez gminę Izabelin w 2021r. to kwota 19 511,15 zł. Koszty związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w 2021r. wyniosły 99 031,14 zł. (w tym 2 000 zł uzyskaliśmy z zewnątrz, w ramach złożonego wniosku).

W sytuacjach, gdy w rodzinie występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze i rodzicielskie rodzinie przyznawany był asystent. Jeśli była taka potrzeba, rodziny kierowane były na warsztaty umiejętności rodzicielskich. Nie zawsze jednak chciały korzystać z proponowanej pomocy.

Asystent, zgodnie z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny, może mieć pod opieką nie więcej niż 15 rodzin. W 2021 r. z pomocy asystenta rodziny korzystało w naszej gminie 13 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, z 5 rodzinami praca została w trakcie roku zakończona ze względu na osiągnięcie założonych celów, zdarzają się sytuacje, w których praca z rodziną zakończona jest z uwagi na brak efektów.

Czas pracy asystenta z daną rodziną nie jest określony w ustawie, jest to sprawa indywidualna, jednak biorąc pod uwagę wydolność rodziny i sytuację dzieci okazuje się, że niektóre rodziny korzystają ze wsparcia asystenta już ponad 2 lata i nadal nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie. Aktualnie średni czas pracy asystenta z rodziną w naszej gminie wynosi 17 miesięcy. Po zakończeniu pracy z rodziną asystent jeszcze przez kolejne 3 miesiące monitoruje sytuację rodziny i jej funkcjonowanie.

W 2021 r. w kilku przypadkach wystąpiliśmy do sądu o wgląd w sytuację dzieci i funkcjonowanie rodziny, były to rodziny, w których dochodziło do przemocy. Rodzinom został przyznany nadzór kuratora.

Z rodzinami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, tam gdzie jest to możliwe, nadal prowadzona jest praca socjalna oraz praca asystenta rodziny mająca na celu przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji umożliwienie powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

WSPARCIE DLA RODZIN WIELODZIETNYCH

Od lat realizujemy przyjęty przez Radę Gminy Izabelin gminny program wspierający rodziny wielodzietne. W ramach tego programu w 2021 r. wydaliśmy 207 gminnych Kart Rodzina 3+ dla 42 rodzin,

Koszty poniesione przez gminę z tego tytułu w 2021 r. to:

- na dofinansowania w ramach tych kart dodatkowych zajęć w przedszkolach 3761,95 zł. w tym: 1059,35 zł przedszkole w Laskach i 2702,60 zł w Izabelinie.
- na dofinansowanie zajęć i imprez w CKI (Karta Rodzina 3+) to kwota 22 059,- zł
- na 50% dopłaty do miesięcznych lub kwartalnych biletów komunikacji miejskiej na dojazdy dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych do szkół i uczelni 5 880 zł .

Realizujemy również rządowy program dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny. Jest to zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej. Karty te produkowane są przez Polska Wytwórnę Papierów Wartościowych, zadaniem gminy jest kompleksowa obsługa dotycząca przyjęcia wniosku, przyznania i wydania kart. W 2021 r. wydaliśmy 158 Kart Dużej Rodziny dla 48 rodzin. Jest to zadanie zlecone za obsługę programu otrzymaliśmy kwotę 450,33 zł.

Lista zniżek i uprawnień przysługujących na podstawie KDR publikowana jest na stronie www.rodzina.gov.pl i jest ciągle poszerzana i modyfikowana. Również przedsiębiorcy i usługodawcy z naszej gminy mogą przyłączyć się do akcji poprzez przyznawanie ulg i uprawnień dla osób legitymujących się KDR.

Ewa Przybysz

Sprawozdanie z działalności Dziennego Domu Senior+ w Izabelinie

od dnia 01.01.2021 do dnia 31.12.2021

Od chwili uruchomienia w grudniu 2019 roku w Izabelinie placówki DDS+ pracujemy realizując założenia i cele ogólnopolskiego programu Senior+.

Mając na uwadze, że celem strategicznym jest zwiększenie aktywnego udziału seniorów w życiu społecznym i wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, umiejętności i doświadczenia podejmujemy działania umożliwiające realizację tych założeń.

Działalność bieżąca Domu polega też na zapewnieniu podstawowych usług mających za zadanie udzielanie pomocy w czynnościach dnia codziennego, zapewnieniu posiłku w formie obiadu czy pomocy doradczej w załatwieniu prostych spraw.

Liczba podopiecznych, od momentu uruchomienia placówki sukcesywnie wzrasta. Naszą działalność w grudniu 2019 roku rozpoczynaliśmy z dwójką seniorów a rok 2020, mimo ograniczeń związanych z pandemią kończyliśmy mając pod opieką już 10 osób. Kolejny rok pracy - 2021 zamknęliśmy obejmując wsparciem 16 seniorów.

W nowy rok 2021 weszliśmy z dużą niepewnością ze względu na ograniczenia wynikające z pandemii i trwającym od końca października 2020 roku aż do 18.02.2021 czasowym zawieszeniem przez Wojewodę Mazowieckiego stacjonarnego funkcjonowania placówki.

W tym okresie opiekunowie cały czas pracowali ze swoimi podopiecznymi wykorzystując inne, alternatywne możliwości kontaktu. Przez cały ten czas seniorzy mieli zapewnione wsparcie zarówno psychiczne jak i pomoc w codziennych trudnościach pojawiających się w związku z ograniczeniami wynikającymi z lęku przed zakażeniem wirusem oraz koniecznością pozostawania w domu. Kolejną formą wsparcia podopiecznych w tym trudnym czasie było dostarczanie obiadów do domów tych osób, które wyraziły chęć skorzystania z tego rodzaju pomocy.

Od dnia 22.02 2021 wróciliśmy do pracy stacjonarnej w placówce Dziennego Domu Senior+ . Podczas pobytu w DDS+ w Izabelinie w ciągu całego roku wszyscy uczestnicy projektu mieli możliwość korzystania z cyklicznych zajęć, warsztatów i spotkań prowadzonych przez opiekunów i instruktorów zatrudnionych w placówce oraz gości np. psycholog, przedstawiciele OSP Izabelin czy pracownik naukowy KPN.

W ciągu 2021 roku udało się zrealizować prawie wszystkie działania jakie były zaplanowane i opisane we wniosku o dofinansowanie działalności placówki w ramach programu Senior+.

Wśród najważniejszych aktywności podejmowanych w ramach tych działań wymienić należy:

- szeroko pojętą terapię zajęciową
- treningi pamięci i umysłu
- kluby dyskusyjne: książki i słowa czytanego
- organizowanie imprez okolicznościowych
- zajęcia ogrodnicze
- zorganizowanie dwóch wycieczek
- cykl zajęć muzycznych i aktywizacji ruchowej oraz wsparcie psychologa

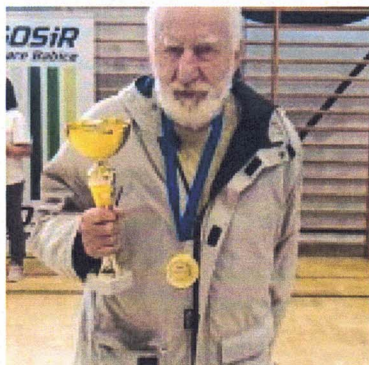
Niewielka część zaplanowanych działań jak np. zajęcia kulinarne bądź spotkania ze specjalistami uległa weryfikacji i ograniczeniu ze względu na stan zagrożenia Covid -19..

W naszej ocenie wszystkie przywołane tu działania wywarły bardzo pozytywny wpływ na samopoczucie i samoocenę osób biorących w nich udział, wpłynęły też na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, aktywności ruchowej, zwiększenia świadomości w zakresie zdrowego stylu życia oraz zbudowały świadomość przynależności do grupy.

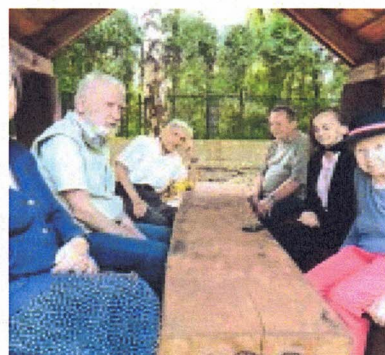
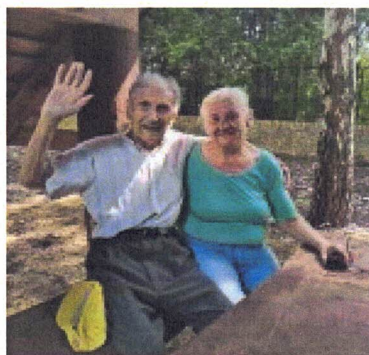
W wyniku podejmowanych aktywności w trakcie roku powstało wiele ciekawych prac plastycznych. Beneficjenci programu brali udział w wydarzeniach mających bezpośredni wpływ na ich aktywizację społeczną jak chociażby przygotowanie dla dzieci ze szkół podstawowych w Izabelinie krótkiej inscenizacji wiersza J. Brzechwy „Kwoka”, uczestnictwo w zawodach w Powiatowym Dniu Sportu „Senior z Uśmiechem” gdzie zdobyli medale i 5 z 10 pucharów w różnych konkurencjach. Występowali również z krótkim programem artystycznym na II Izabelińskim Dniu Seniora oraz aktywnie zaangażowali się w pomoc charytatywną dla dziecka z diagnozą SMA1 wykonując prace plastyczne w postaci świątecznych stroików i ozdób, które przeznaczone zostały do sprzedaży na kiermaszu bożonarodzeniowym w Izabelinie w dniu 19 grudnia 2021 roku w celu wsparcia zbiórki na bardzo drogi lek.

W okresie przedświątecznym seniorzy przygotowywali również ozdoby w postaci aniołków, mini stroików z lampionami, bombek kurpiowskich dla dzieci ze szkoły podstawowej oraz dzieci i samotnych matek z Domu Samotnej Matki w Laskach. W rewanżu otrzymali nagranie z życzeniami i kolędami w wykonaniu dzieci. Ten doskonały przykład współpracy międzypokoleniowej pokazuje jak seniorzy mogą aktywnie włączać się w inicjatywy lokalne dając dobry przykład młodemu pokoleniu oraz promować działalność placówki i funkcjonować w społeczności lokalnej.

W naszej działalności na rzecz seniorów podejmowaliśmy również działania społeczno-integracyjne z rodzinami uczestników. Impulsem do pierwszego z nich było otrzymanie od władz gminy wspaniałej wiadomości o udostępnieniu na potrzeby seniorów z Dziennego Domu Senior+ działki obok sklepu Carrefour Express, która została zagospodarowana drewnianą altaną ze stołem i ławkami. Uroczyste otwarcie przekazanego obiektu nastąpiło 4 sierpnia 2021. Z tej okazji zaplanowane zostało spotkanie inauguracyjne połączone z dniem otwartym. Na spotkanie zaprosiliśmy Seniorów i wszystkie zainteresowane osoby, które chciałyby się dowiedzieć więcej na temat zajęć, warunków pobytu w naszej placówce oraz poznać opinie samych seniorów jak również ich rodzin.

Nasza placówka była gotowa do pracy w Wigilię aby każdy z uczestników miał możliwość skorzystania z zajęć przez nią oferowanych jak i z pobytu w tym dniu.

Jednak z uwagi na fakt, że większość uczestników spędza Wigilię razem z rodziną, spotkanie świąteczne zorganizowano 23.12.2021 roku. W tym dniu naszych podopiecznych odwiedzili zaproszeni goście W-ce starosta pan Wojciech Białas, pani Wójt Dorota Zmarzlak, przewodnicząca Rady Gminy pani Joanna Białas oraz pani dyrektor GOPS Ewa Przybysz. Podczas uroczystego spotkania Seniorzy mogli spędzić ten wyjątkowy czas w swoim i zaproszonych gości towarzystwie, złożyć sobie nawzajem życzenia i zjeść przygotowane i dostarczone przez firmę cateringową dania wigilijne. Podczas spotkania wręczone zostały paczki świąteczne każdemu uczestnikowi.

Rok 2021, niełatwy ze względu na wiele ograniczeń związanych z pandemią, pełen obaw i niepewności ale mimo to wypełniony pracą, wieloma aktywnościami i atrakcjami zakończyliśmy w dniu 31 stycznia Balem Sylwestrowym. Wszyscy seniorzy wraz z opiekunami, każdy na miarę swoich ograniczeń bawił się przy muzyce z lat młodości. Było wiele uśmiechu i wzruszeń oraz nadziei, że rok 2022 będzie dla nas łaskawy i będziemy mieć w dalszym ciągu możliwość rozwijania naszą działalność z korzyścią dla lokalnej społeczności seniorów w gminie Izabelin.

Obserwując i doświadczając tego z jaką radością i chęcią nasi podopieczni codziennie przychodzą do naszego-swojego Domu, jak chętnie angażują się w różnego rodzaju aktywności, jak nawiązują się między nimi relacje oceniamy, że udaje nam się tworzyć przyjazne, bezpieczne seniorom miejsce na mapie naszej gminy.

W ciągu roku pracownicy DDS+ uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kwalifikacje i umiejętności, które wykorzystywane były w codziennej pracy. Najlepszą wizytówką tej placówki są sami uczestnicy programu Senior+ i w miarę upływu czasu wieść o istnieniu jej i zasadach funkcjonowania dociera do jak największej liczby seniorów przyczyniając się tym samym do wypełnienia wolnych miejsc.

Podsumowując naszą pracę i działania w kolejnym roku możemy z zadowoleniem patrzeć wstecz i śmiało powiedzieć, że był to czas wykorzystany bardzo efektywnie. Świadczą o tym nie tylko nasze obserwacje czy odczucia ale przede wszystkim świadectwo jakie dają nam bliscy naszych podopiecznych. Dają się zauważyć korzystne zmiany jakie zaszły u podopiecznych od momentu gdy stali się uczestnikami programu.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU „WSPIERAJ SENIORA”

W GMINIE IZABELIN W ROKU 2021

Gmina Izabelin przystąpiła do Programu „Wspieraj Seniora” edycja 2021. Realizatorami Programu tak jak w roku 2020 byli pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie.

Głównym celem Programu „Wspieraj Seniora” w gminie Izabelin w roku 2021 było zapewnienie usługi wsparcia w formie

zakupów pierwszej potrzeby, wykupienia niezbędnych leków Seniorom z naszej gminy w wieku 70 lat i więcej. W ramach Programu „Wspieraj Seniora” pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wspierali również seniorów, którzy nie osiągnęli wieku 70 lat. W roku 2021 nie mieliśmy żadnych zgłoszeń przez ogólnopolską infolinię utworzoną w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów. Poza infolinią bezpośrednio do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie zgłosiło się o wsparcie w formie usługi wykonania zakupów 12 seniorów w wieku powyżej 70 lat oraz 5 seniorów w wieku poniżej 70 lat. Zgłoszenia te napływały do nas w okresie od 1 stycznia 2021r. do 31 marca 2021r. W II kwartale roku 2021 tj. od 1 kwietnia 2021r do 30 czerwca 2021r. nie mieliśmy w ramach Programu „Wspieraj Seniora” żadnych zgłoszeń. W zawiązku z brakiem zainteresowania wsparciem realizowanym w ramach Programu „Wspieraj Seniora” – edycja 2021 zakończyliśmy jego realizację w czerwcu 2021r.

Wysokość przyznanych środków z Funduszu COVID-19 i wykorzystanych przez Gminę Izabelin na realizację Programu „Wspieraj Seniora” – edycja 2021 wyniosła **719,13 zł** w okresie trwania programu tj. od 1 stycznia 2021 do 30 czerwca 2021.

W ramach Programu zostały podpisane porozumienia z wolontariuszami o wykonywaniu

świadczeń wolontarystycznych w Ramach Programu „Wspieraj Seniora” – edycja 2021. Wszyscy wolontariusze otrzymali, zapoznali się i podpisali – Informację o przetwarzaniu danych osobowych dla wolontariuszy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie współpracujących w ramach Programu. Ponadto wolontariusze zostali zapoznani z informacjami dotyczącymi zasad postępowania w czasie pandemii COVID-19 (informację w tej sprawie w formie oświadczenia złożył każdy wolontariusz). W ramach Programu „Wspieraj Seniora”

wszyscy wolontariusze otrzymali „pakiet wolontariusza” w skład, którego wchodziły środki ochrony osobistej, protokół z przekazania środków pieniężnych na zakupy oraz identyfikator wolontariusza.

Promocja Programu „Wspieraj Seniora” w roku 2021 na terenie Gminy Izabelin była realizowana przez cały czas jego trwania.

Informacje dotyczące przystąpienia oraz okresu i sposobu realizacji Programu zostały opublikowane na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie oraz Gminy Izabelin. Program „Wspieraj Seniora” promowany był również w lokalnej prasie. Wykonano plakaty dla seniorów Gminy Izabelin informujące o sposobie korzystania oraz zapraszające do skorzystania z usługi wsparcia w formie wykonania niezbędnych zakupów w ramach Programu. Plakaty zostały umieszczone we wszystkich sołectwach gminy Izabelin na tablicach informacyjnych, we

„WSPIERAJ SENIORA”

SENIORZE!

JEŚLI MASZ 70 LAT I WIĘCEJ
ORAZ POTRZEBUJESZ POMOCY W:

Zrobieniu zakupów
spożywczych

Zrobieniu zakupów
przemysłowych
w tym środków higieny osobistej

Odebraniu leków
z apteki

ZADZWOŃ POD NUMER
22 505 11 11

Pracownicy socjalni z GOPS w Izabelinie skontaktują się z Tobą pilnie i ustalą, kto i w jakiej formie będzie mógł rozwiązać zgłoszony problem.

wszystkich sklepach, aptekach, placówkach służby zdrowia. Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie w rozmowach indywidualnych z każdym sołtysem oraz radnymi naszej gminy poinformował o realizacji Programu przez Ośrodek i zachęcił do korzystania z udzielanego wsparcia.

Program „Wspieraj Seniora” wpłynął bardzo pozytywnie na postrzeganie pracowników socjalnych oraz ich roli w społeczności lokalnej. Wielu seniorom, którzy zgłaszali się w ramach Programu, zostało udzielone wsparcie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i nadal pozostają w zainteresowaniu ośrodka. Dodatkowym trwałym efektem Programu jest wsparcie psychologiczne dla seniorów i mieszkańców naszej gminy, które wpisało się na stałe w działania naszej gminy. Ponadto systematycznie pracujemy nad rozwojem wolontariatu, który sądzimy, że również wpisał się na stałe w działania naszej społeczności lokalnej.

DYREKTOR GMINNEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ewa Przybysz
mgr Ewa Przybysz